

**KONKURS POLONISTYCZNY
DLA UCZNIÓW KLAS VI SZKOŁY PODSTAWOWEJ
W ROKU SZKOLNYM 2011/2012
etap rejonowy 14 XII 2011 r.**

Drogi Uczniu!

Przystępujesz do etapu rejonowego Konkursu Polonistycznego. Twoje zadanie będzie polegało na rozwiązaniu testu literacko – językowego. Składa się on z zadań zamkniętych (tylko jedna z odpowiedzi jest poprawna) i otwartych. Możesz zdobyć maksymalnie 60 punktów.

Z uwagą czytaj teksty i zadania. Udzielaj odpowiedzi tylko na KARCIE ODPOWIEDZI.

Oto przykład, jak wypełniać kartę odpowiedzi – zadania zamknięte.

1	2	3	4
B	C	A	C

Gdybyś się pomylił, przekreśl wcześniej wybraną odpowiedź, a następnie w dodatkowej rubryce zapisz tę poprawną według wzoru.

1	2	3	4
B	C	A	C
D		B	

W zadaniach otwartych udzielaj odpowiedzi w przygotowanych miejscach. Jeśli nie jesteś o to proszony, nie cytuj!

Na wykonanie wszystkich zadań masz 90 minut.

Życzymy powodzenia!

Tekst I

Komunikacja internetowa i ukochane sms-y

1. Żyjemy w erze, której znamieniem jest rozwój technologii, m.in. w zakresie telekomunikacji i informatyzacji. Tak więc, czy *homo communicus*¹ tego chce, czy wzdryga się na myśl o kontakcie z maszyną, musi korzystać z jej pośrednictwa, choćby dlatego, aby utrzymywać kontakt ze światem. Jeszcze nie tak dawno filmy *science-fiction* roztaczały przed nami wizję człowieka rozmawiającego z maszyną albo mówiącego do magicznego pudełka, z którego wydobywa się głos. O wymiernych korzyściach płynących z wykorzystywania osiągnięć technicznych nikogo nie trzeba przekonywać. Warto jednak porozmawiać o regułach obowiązujących w zakresie języka komunikacji za pośrednictwem najnowszych urządzeń. (...)

2. Wydaje się, że dopiero Internet sprostał potrzebom nadawcy i odbiorcy. Połączył w sobie słowo i obraz z szybkością przekazu. Nie zastąpi on zapewne żywego słowa, ale odcisnął już swój ślad na charakterze komunikacji społecznej. Na razie ograniczamy się do słowa pisanego i znaku. Niewielu z nas korzysta z technologii przesyłających głos, mimikę czy gestykulację. Rozmówcy internetowi nie rezygnują z emocjonalnej strony kontaktu i natury ludzkiej, opracowali więc swój język. Ten zbiór słów nie jest zamknięty, ciągle dopisujemy do tej listy nowe znaczenia. Emotikony – „elektroniczne buźki”, „uśmieszki”, „smile” umożliwiają pokazanie wyrazu swojej twarzy – uśmiechu, złości, zaskoczenia – innym osobom. (...)

3. Komunikowanie z użyciem Internetu prowadzi częstokroć do unifikacji² języka, zaśmiecania go przez wyrażenia obce, do łamania zasad ortograficznych lub zaniechania utartych form korespondencji. Coraz więcej kartek imiennowych, urodzinowych, świątecznych otrzymujemy za pośrednictwem poczty elektronicznej. Zapewne tańsza to i szybsza droga, ale czy zachowuje ten sam niepowtarzalny urok? (...)

4. Komunikując się za pomocą czarodziejskich łączy, zarówno w warstwie języka, jak i formy należy zachować poprawność i dobre obyczaje. Nie wolno zapomnieć, że z drugiej strony ekranu siedzi człowiek wyposażony w wiedzę i wrażliwość, często spowity w opary tradycji. Nie obruszy się na przrzucenie nagłówków do lewej kolumny, ale może go urazić pisanie jego imienia małą literą, brak interpunkcji, chaotyczny zapis myśli, kolokwializmy, dość niewybredne piktogramy.

5. Paletę narzędzi wspomagających współczesne komunikowanie informacyjne uzupełniły powszechnie już znane sms-y. Trzeba przyznać pomysłodawcom, że jest to niezwykle udana droga komunikacji ze światem. Sms-y wykorzystywane są do komunikowania nieoficjalnego, np. w układach koleżeńskich. Częstokroć komunikaty przybierają postać równoważników i pomijają interpunkcję, choć klawiatura jest wyposażona w tę funkcję. Jedna trzecia sms-ów przyjmuje konstrukcję pytań. (...)

6. Komunikowanie z udziałem telefonu komórkowego przechodzi coraz bardziej w formę symboliczną (...). Młodego pokolenia nie dziwi „strzałka”, czyli symulowana próba połączenia z innym numerem i rozłączenie się przed odebraniem przez drugą stronę. Zakodowane znaczenie tego działania brzmi: **Jestem, pamiętam, pozdrawiam**. To wygodna i darmowa forma komunikacji podtrzymująca w sposób połowiczny porozumienie.

7. Skrótowość, konkretność, informacyjność, szybkość to stałe komponenty komunikowania przez technologię XXI wieku. Ich dodatkiem stały się humor, dowcip, a czasami sarkazm³.

K. Bocheńska, Mówię do ciebie, Człowieku, WSIP, Warszawa 2003, str. 56-58.

1. homo communicus – człowiek komunikujący się
2. unifikacja – ujednoczenie
3. sarkazm – drwina, szyderstwo, złośliwa ironia

Zadania do tekstu

1. Po przeczytaniu tekstu można stwierdzić, że jest on:
 - A. beletrystyczny,
 - B. poetycki,
 - C. popularnonaukowy,
 - D. epicki.
2. Nadaj tytuł 4. akapitowi tekstu i zapisz go poprawnie.
3. Oceń, odwołując się do Tekstu I, prawdziwość poniższych zdań. Wybierz poprawną odpowiedź i zaznacz ją znakiem X.

lp.	zdanie	prawda	falsz
1.	Zdanie: <i>O wymiernych korzyściach płynących z wykorzystywania osiągnięć technicznych nikogo nie trzeba przekonywać.</i> jest opinią.		
2.	Internet łączy w sobie słowo i obraz z szybkością przekazu.		
3.	Emotikony są elementem przekazu werbalnego.		
4.	Komunikując się za pomocą Internetu, niekoniecznie musimy stosować normy poprawnościowe.		

4. W wyrażeniu *czarodziejskie łącza* wyraz określający to przykład:
 - A. epitetu,
 - B. porównania,
 - C. uosobienia,
 - D. onomatopei.
5. W odniesieniu do akapitu 6. wyjaśnij znaczenie użytego w nim sformułowania *komunikacja (...) w sposób połowiczny*. Odpowiedz jednym zdaniem.
6. Wymień co, według autora Tekstu I, tworzy *paletę narzędzi wspomagających współczesne komunikowanie*.
7. Wyrażenie „paleta narzędzi” nawiązuje do:
 - A. fotografii,
 - B. rzeźby,
 - C. malarstwa,
 - D. filmu.
8. Wyjaśnij, na czym polega niepowtarzalny urok tradycyjnej korespondencji. Odpowiedz w formie zdania złożonego.
9. Wymień dwie zalety korzystania z komunikacji internetowej.
10. Wskaż kolokwializmy:
 - A. sprytny chłopak, intrygujący tekst,
 - B. rozmówcy internetowi, magiczne pudełko,
 - C. komunikacja społeczna, unifikacja języka,
 - D. fajny tekst, kumple ze szkoły.
11. W jakim celu stosowane są emotikony? Odpowiedz w formie zdania pojedynczego.
12. Słownictwo perswazyjne znajduje się w zdaniu:
 - A. *Jedna trzecia sms-ów przyjmuje konstrukcję pytań.*
 - B. *Niewielu z nas korzysta z technologii przesyłających głos, mimikę czy gestykulację.*
 - C. *Coraz więcej kartek imiennowych, urodzinowych, świątecznych otrzymujemy za pośrednictwem poczty elektronicznej.*
 - D. *Trzeba przyznać pomysłodawcom, że jest to niezwykle udana droga komunikacji ze światem.*
13. Autorka tekstu:
 - A. Zachwyca się Internetem.
 - B. Stara się obiektywnie oceniać technologie komunikacyjne XXI wieku.
 - C. Koncentruje swoją uwagę przede wszystkim na wadach i zaletach Internetu.
 - D. Zdecydowanie krytykuje Internet.

Tekst II

List

Oczekiwałem na list. Nikt nie pisał do mnie listów; nie miałem nikogo bliskiego; ani tutaj, ani w kraju, ani na całym świecie; byłem już starym, samotnym człowiekiem. “Ba! — myślałem sobie nieraz. — Przecież nie wszyscy mogą mieć bliskich: to naturalne; a ludzie samotni

są także potrzebni, aby inni rozumieli, jak straszną rzeczą jest samotność, i starali się przed nią uchronić”. [...]

Dom, w którym zamieszkiwałem śmiesznie mały pokój, był jednym ze starych domów na przedmieściach naszego miasta. Był to dom o poczerniałych ścianach, wytartych schodach i zielonym od wilgoci podwórku. Na dachu tego domu kilku wyrostków założyło hodowlę gołębi; mniejsi chłopcy biegali po podwórku[...]; dziewczynki skakały przez sznurek oraz grały w niebo i piekło.

Listonosz — pan Gołębiowski — zjawiał się tu około godziny dwunastej.[...]

Już z daleka widziałem, jak listonosz nadjeżdża na swym rozklekotanym rowerze; jedną ręką trzyma za kierownicę, drugą — wyciąga list ze swej ogromnej torby. Wtedy wszyscy schodzą na podwórko, gdyż listonosz — tak jak i ja — jest starym człowiekiem i ciężko mu wspinać się po stromych schodach. Nakłada na nos okulary i odczytuje nazwiska:

— Siemiątkowski!

— Jaszczyk!

— Malinowska!

Wszyscy odbierają swoje listy i odchodzą. Wtedy ja pytam:

— Czy nie ma nic dla mnie?

— Nie — odpowiada listonosz. — Nic dla pana dzisiaj nie było. Może jutro będzie.

— Niech pan zobaczy jeszcze raz — proszę.[...]

Listonosz sięgał do torby, lecz twarz jego wyrażała bezgraniczne powątpiewanie. Długo grzebał, potem mówił:

— Nie, dzisiaj nie było dla pana listu. Może jutro będzie. Czeka pan?

— Tak — odpowiadałem. — Czekam. Oczywiście, że czekam. Ma do mnie ktoś napisać, ale on mieszka bardzo daleko stąd. Wie pan, jak się daleko mieszka...

— Oczywiście — mówił listonosz. — Moi bliscy także mieszkają bardzo daleko stąd. O, nawet pojęcia pan nie ma, jak daleko. Trudno, musi pan poczekać. Może jutro przyjdzie już ten list.

— Będę czekać — mówiłem. — ten list na pewno do mnie przyjdzie; niech pan tylko dobrze uważa na poczcie. [...]

— Tak trzeba — odpowiadał listonosz. — Przecież zawsze czeka się na jakiś list... [...]

Widywaliśmy się co dzień; widywaliśmy się co dzień przez wiele lat. [...]

Miałem żal; miałem żal do wszystkich mieszkańców tego domu, którzy otrzymują listy; nienawidziłem ich twarzy w chwili, gdy z rąk listonosza odbierali swoje listy. Wydawało mi się, iż słowa zawarte w tych listach odebrano mnie, że należą one do mnie, ja powinienem je czytać — płakać nad nimi lub śmiać się — i że tylko przez jakiś niezrozumiały dla mnie przypadek listy te trafiają do obcych rąk, podczas gdy naprawdę każdy z nich należy do mnie. Przypomniałem sobie wszystkich ludzi, jakich znałem w życiu; odżywały we mnie dawne przyjaźnie, krótkie chwile spotkań z tymi, których twarzy nie mogę sobie dziś już przypomnieć. O, tak! Te listy, które przynoszono tutaj, kradziono mnie; czułem to. Jestem starym człowiekiem;[...] wiem, że gdybym dostał w końcu list — nie umierałbym samotnie.[...]

“Cóż oni robią z tymi listami? — myślałem. — I na cóż im w ogóle listy? Oni mają domy, dzieci; wokół nich kręci się wielu ludzi — ja czekam tylko na list”.

[...] W końcu zauważyłem, że listonosz unika mnie; unika mnie, nie patrzy mi w oczy, szybko się żegna i opryskliwie odpowiada na moje pytania. Nie wiedziałem dlaczego; byłem przerażony; listonosz był przecież jedynym człowiekiem, który mógłby pewnego dnia przynieść mi nadzieję. Nie wiedziałem dlaczego i bałem się spojrzeć w twarz temu człowiekowi; zrozumiałem to dopiero wówczas, kiedy przypadkowo usłyszałem rozmowę, jaką prowadził on z pewną kobietą. Listonosz mówił:

— Ja nie mogę jeździć do tego człowieka. On tak czeka na ten list. Ja mu nie przynoszę nadziei. Czy pani wie, co to jest nie przynieść człowiekowi nadziei? To gorzej, niż go oślepić i zabić. Ja wiem, że on czeka na tę nadzieję, i to ode mnie. [...] Ja nie mogę z nim rozmawiać; ja czuję, że sam nie powinienem żyć. Cóż jest warte własne życie, jeśli się innym nie przynosi nadziei?

Marek Hłasko, List [w:] Opowiadania. Utwory wybrane, tom I, Czytelnik 1985, str. 125 – 131.

14. Tekst II jest fragmentem

- A. legendy,
- B. pamiętnika,
- C. opowiadania,
- D. mitu.

15. Wskaż pojęcia, które można wykorzystać, opisując Tekst II:

- A. narracja, monolog, scena, didaskalia,
- B. rytm, apostrofa, tekst poboczny,
- C. metafora, podmiot liryczny, bohater,
- D. bohater, akcja, fabuła, świat przedstawiony.

16. Określ typ narracji w powyższym fragmencie.

- A. pierwszoosobowa (pamiętnikarska),
- B. drugoosobowa,
- C. trzecioosobowa,
- D. obiektywna.

17. Wypisz z tekstu 3 wyrazy będące przykładem wypowiedzi narratora.

18. Oceń, odwołując się do Tekstu II, prawdziwość poniższych zdań. Wybierz poprawną odpowiedź i zaznacz ją znakiem X.

Lp.	zdanie	prawda	falsz
1.	Tekst cechuje wartka akcja.		
2.	Tekst jest pozbawiony dialogów.		
3.	Tekst jest wielowątkowy.		
4.	Narrator należy do świata przedstawionego.		
5.	Narrator nie ujawnia swego istnienia		

19. Zamieszczony fragment tekstu ma charakter:

- A. tragiczny,
- B. żartobliwy,
- C. poważny,
- D. ironiczny.

20. Czego **nie** dowiadujemy się o bohaterze?
- A. Mieszkał w małym pokoju.
 - B. Był stary.
 - C. Codziennie spotykał się z panem Gołębiowskim.
 - D. Całe życie ciężko pracował.
21. Wybierz określenie, które najlepiej oddaje stan uczuć bohatera.
- A. samotność,
 - B. troska,
 - C. zwątpienie,
 - D. zmartwienie.
22. Który z elementów świata przedstawionego jest trudny do określenia w tym fragmencie?
- A. miejsce akcji,
 - B. czas akcji,
 - C. narrator,
 - D. bohaterowie.
23. Pan Gołębiowski mówił: *Ja nie mogę jeździć do tego człowieka*. Jak sądzisz, dlaczego? Odpowiedz w formie zdania podrzędnie złożonego.
24. Informacje na temat Marka Hłaski znajdziesz w książce pod tytułem:
- A. *Słownik pisarzy i poetów polskich*,
 - B. *Historia języka polskiego*,
 - C. *Podręczny atlas historii Polski*,
 - D. *Biografie sławnych aktorów polskich*.

Tekst III

Słowa Marek Dutkiewicz

Muzyka Janusz Kruk

Chodź, pomaluj mój świat

Piszesz mi w liście, że kiedy pada,
Kiedy nasturcje na deszczu mokną,
Siadasz przy stole, wyjmujesz farby
I kolorowe otwierasz okno.

Trawy i drzewa są takie szare,
Barwę popiołu przybrały nieba.
W ciszy tak smutno szepce zegarek
O czasie, co mi go nie potrzeba.

Refren: *Więc chodź, pomaluj mój świat
Na żółto i na niebiesko,
Niech na niebie stanie tęcza
Malowana twoją kredką.*

*Więc chodź, pomaluj mi życie,
Niech świat mój się zarumieni.
Niech mi zalsni w pełnym słońcu
Kolorami całej ziemi.*

Za siódmą górą, za siódmą rzeką
Moje sny zamieniasz na pejzaże.
Niebem się wlecze wyblakłe słońce,
Oświecła ludzkie wyblakłe twarze...

Refren: *Więc chodź...*

www.tekstowo.pl/piosenka,dwa_plus_jeden,chod_pomaluj_moj_swiat.html

25. Wypisz z trzeciej strofki wers, w którym ujawnia się podmiot liryczny.
26. Wskaż epitety odzwierciedlające stan ducha podmiotu lirycznego:
 - A. kolorowe okno, tęcza malowana,
 - B. pełnym słońcu, kolorami ziemi,
 - C. smutno szepce, takie szare,
 - D. wyblakłe słońce, szare trawy.
27. W drugiej strofie są rymy:
 - A. męskie, krzyżowe,
 - B. żeńskie, krzyżowe,
 - C. żeńskie, parzyste,
 - D. męskie, okalające.
28. Wyjaśnij, o co prosi osoba mówiąca. Twoja wypowiedź powinna liczyć nie więcej niż dwa zdania.
29. Wypisz z Tekstu III przykład uosobienia.
30. Wymień dwa elementy, które tworzą rytm tej piosenki.
31. Dzięki otrzymanemu listowi mój świat zalsnił w pełnym słońcu kolorami całej ziemi. Zredaguj wypowiedź na ten temat, nadając jej formę zapisu z pamiętnika. W tekście opisz swoje przeżycia związane z otrzymaniem wiadomości i wyjaśnij, dlaczego była ona tak wyjątkowa.